

Cirkulärnr: 2003:53
Diariernr: 2003/1431
Handläggare: Ingrid Söderström
Sektion/Enhet: Socialtjänst, skydd och säkerhet
Datum: 2003-06-30
Mottagare: Handikappomsorg
Individ- och familjeomsorg
Ekonomikontor
Rubrik: Ändringar i Riksförsäkringsverkets föreskrifter m.m. avseende assistansersättning

CIRKULÄR

Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet
Ingrid Söderström

2003-06-30

Handikappomsorg
Individ- och familjeomsorg
Ekonomikontor

Ändringar i Riksförsäkringsverkets föreskrifter m.m. avseende assistansersättning

Den 1 juli 2003 ändras Riksförsäkringsverkets (RFV) föreskrifter (RFFS 1993:24) om assistansersättning. Samtidigt sker också ändringar i RFV: s Allmänna råd om assistansersättning och i Vägledning om assistansersättning.

I detta cirkulär lämnas en kort information om de viktigaste ändringar som sker. För ytterligare information hänvisas till RFV: s hemsida www.rfv.se.

RFV:s föreskrifter

Ett förtydligande görs i en ny paragraf, 6 a §, i verkets föreskrifter av vad som ska gälla för att försäkringskassan, på begäran från den enskilde, ska betala ut ersättningen till en annan än den enskilde själv.

En sådan begäran ska vara skriftlig och innehålla uppgift om till vilket konto utbetalningen önskas. Till begäran om utbetalning till en assistansanordnare (kommun eller annan anordnare) ska bifogas ett skriftligt avtal om personlig assistans och personnummer eller anordnarens organisationsnummer. Annan anordnare än kommunen ska ha gällande F-Skattsedel och vara registrerad hos skattemyndigheten.

RFV:s Allmänna råd

I de allmänna råden (2002:6) till 10 § lagen om assistansersättning införs en ny rekommendation om bedömning av förhöjt timbelopp.

Försäkringskassan kan, om det finns särskilda skäl, efter ansökan besluta om ett högre belopp än det timbelopp som regeringen fastställt. Detta högre belopp får inte överstiga det fastställda timbeloppet med mer än tolv procent. RFV har föreslagit att lönekostnader och andra anställningskostnader svarar

för 87 procent av timbeloppet och övriga kostnader för 13 procent. Som ledning för bedömning av övriga kostnader föreslår RFV följande ungefärliga procentsatser:

5-8 procent för administrationskostnader

3-5 procent för utbildningskostnader

1-2 procent för assistansomkostnader

Med särskilda skäl bör enligt RFV avses behov av assistansinsatser som medför förhöjda kostnader för den enskilde. T.ex. bör kostnader för arbete på obekvämt arbetstid anses utgöra särskilda skäl för att bevilja ett högre timbelopp om mer än hälften av assistanstimmarna är förlagda till obekvämt arbetstid.

RFV:s Vägledning

RFV:s Vägledning om Assistansersättning har ändrats på ett flertal ställen och kommer därför att ges ut på nytt. Mer information kommer att finnas på RFV:s hemsida (www.rfv.se). Några förändringar redovisas nedan.

2.2 Åldersgränsen för rätt till assistansersättning

Under punkten 2.2 diskuteras assistansersättning för den som fyllt 65 år. Där framgår bl.a. att det inte finns några hinder för försäkringskassan att efter ansökan från den enskilde bevilja en ersättningsberättigad person över 65 år ett högre timbelopp än vad som fastställts av regeringen. Däremot kan antal timmar inte utökas.

En person som efter fyllda 65 år väljer bort assistansersättningen för att t.ex. flytta till en gruppbostad ska efter ansökan kunna återfå ersättningen med samma antal timmar som gällde vid 65-årsdagen om det sker en förändring av boendesituationen som berättigar till assistansersättning.

4.2 Grundläggande behov

I Vägledningen redovisas en ny Regeringsrättsdom avseende en person med förvärvat hjärnskada vilken lett till initiativlöshet och bortfall av minne och tal. Av domen (RegR: s dom 3412-2001) framgår att en man med dåligt minne inte hade rätt till assistansersättning. Regeringsrätten bedömde att det inte var fråga om ett behov av sådan aktiv tillsyn som är av övervakande karaktär. Man konstaterade att trots krav på personalkontinuitet kunde det inte anses att hjälpen måste ges av ett begränsat antal personer och att hjälpen förutsatte ingående kunskaper om honom.

Det aktuella behovet bör enligt Kommunförbundet i stället kunna prövas enligt socialtjänstlagen.

7.5 Kommunens betalningsansvar

Till kapitlet om Kommunens betalningsansvar fogas följande tillägg:

”Kommunen har rätt att ta del av slutavräkningen men har dock små möjligheter att bevaka resultatet av slutavräkningarna. Det är därför lämpligt att

Försäkringskassan i dessa fall återbetalar assistansersättning utan att kommunen gjort anspråk på ersättningen. Det kan vara lämpligt att Försäkringskassan tar initiativ till att tillsammans med kommunen utveckla rutiner för informationsutbyte och betalning när det gäller kommunens kostnadsansvar”.

Om redovisningen vid slutavräkningen visar att timkostnaden varit högre eller lägre måste även faktureringen korrigeras. RFV anser att försäkringskassan även i detta fall kan underlätta för kommunen genom att återbetala den summa som kommunen betalat för mycket utan att kommunen behöver göra något anspråk. I de fall kommunen har betalat för lite sänds en manuell faktura till kommunen.

Ytterligare ett tillägg som gjorts avser assistansersättning vid t.ex. växelvård:

”Det kan förekomma att en person på kommunens bekostnad regelbundet får omvårdnadsinsatser utanför hemmet under t.ex. en vecka för att nästkommande vecka vistas i sitt hem. Assistansersättning lämnas då för den tid som personen vistas hemma men däremot inte för den tid han eller hon finns utanför hemmet. Det kan då inte anses ha varit lagstiftarens mening att kommunen ska betala för de första 20 timmarna per vecka oavsett om assistansersättning lämnas eller inte för den veckan”

För ytterligare information hänvisas till exempel i vägledningen under punkt 7.5.

7.6 Sjukdom hos ordinarie assistent

Text har tagits bort avseende vilket belopp som kommunen ska ersätta vid sjukfrånvaro hos assistenten med hänvisning till ett utslag i en kammarrättsdom. I domen kan utläsas att kommunen ska ersätta sjukvikarie med schablonbelopp och inte med den enskildes faktiska extrakostnader.

Av bibehållen text framgår att RFV anser att den ersättningsberättigade kan avtala med kommunen om hur ersättningen ska regleras vid sjukdom hos den ordinarie assistenten och hänvisar till Svenska Kommunförbundets cirkulär 1996:93 samt 2001:63.

Svenska Kommunförbundet har en avvikande uppfattning om vilket belopp som ska ersättas och hänvisar till lagen om stöd och service (LSS). Av lagens 9 § punkt 2 framgår att kommunen är skyldig att ge biträde av personlig assistans eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet inte täcks av assistansersättning enligt LASS.

Intill dess frågan avgjorts av högre instans anser Kommunförbundet att ersättning ska utgå motsvarande skäliga kostnader.

8.4 Tid som jämställs med lämnad assistans

Första stycket har ändrats till följande:

”Med lämnad assistans enligt 10 § LASS jämställs tid efter det att den ersättningsberättigade har avlidit eller intagits på institution eller liknande, i den

mån assistenten inte kan få annat godtagbart arbete och därför uppbär lön från den ersättningsberättigade. Detta gäller dock högst under tid motsvarande uppsägningstid som följer av lag (6 § förordningen om assistansersättning)".

RFV motiverar ändringen med att det inte finns stöd i förordningen om assistansersättning för att innehållet endast ska gälla den som är egen arbetsgivare för sina assistenter.

9.1 Utbetalningsbestämmelser

Avsnittet har omarbetats och förtydligats. Huvudregeln för utbetalning av assistansersättning är att utbetalningen ska gå till den ersättningsberättigade men att undantag från denna regel kan ske under vissa förhållanden. Där redovisas också vad som gäller vid utbetalning till kommunen enligt 11 § LASS.

Kompletterande information finns under avsnitt 9.5 i vägledningen.

9.3 Redovisning och månatlig avräkning

I avsnittet förtydligas vad som redan gäller enligt 13 § i föreskrifter om assistansersättning dvs. att undantag från kravet att lämna in tidsredovisning endast kan beviljas den ersättningsberättigade själv och inte anordnaren av assistansen.

Detta innebär att den försäkringsberättigade hos försäkringskassan själv måste begära undantag från skyldigheten att varje månad lämna tidsredovisning på ett särskilt formulär, TIDSREDOVISNING (FKF 3059).

10.12 Provisoriska beslut

RFV anser att om försäkringskassan bedömer att ett beslut i ett ärende kan fattas först efter tre månader eller mer efter att ansökan/anmälan kommit in så är det lämpligt att försäkringskassan tar ställning till om ett provisoriskt beslut kan fattas.

LASS-processen

I samband med att RFV informerar försäkringskassorna om ändringar i föreskrifter m.m. redovisas även ett projekt som genomförts mellan RFV och Försäkringskassan i Stockholms län. Ett processmaterial har tagits fram för handläggning av assistansersättning. Avsikten är att materialet ska vara ett praktiskt stöd för landets samtliga försäkringskassor och ska ses som ett komplement till vägledningen om assistansersättning.

Processen bygger på erfarenheter och kunskaper från LASS-handläggare runt om i landet. Där betonas behovet av samarbete mellan försäkringskassorna och kommunerna.

Information om detta cirkulär kan lämnas av Ellinor Englund tfn 08-452 75 46, Ingrid Söderström tfn 08-452 78 55 samt av Signild Östgren tfn 08-452 77 45.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet

Anita Sundin

Ingrid Söderström